

Monumentnummer*: 516742

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 september 2000
Kadaster deel/nr 82880/200

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Arnhem		Arnhem		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Broekstraat	22			6828 PZ	Arnhem		
Broekstraat	24			6828 PZ	Arnhem		
Broekstraat	26			6828 PZ	Arnhem		
Broekstraat	28			6828 PZ	Arnhem		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Arnhem	D				5088		
Arnhem	D				5068		
Arnhem	D				4988		
Arnhem	D				4987		

Omschrijving**

Inleiding

Rijtje van vier aaneengebouwde voormalige FABRIEKSWONINGEN met geïntegreerde TOEGANGSPOORT van het voormalige P.G.E.M. onderstation te Arnhem, thans woonhuizen. Het object dateert uit 1927-1929 en is gebouwd naar ontwerp van ingenieur H. Fels in Nieuwe Haagse School-stijl. Het rijtje staat aan de zuidzijde van de Broekstraat, nabij de kruising met de Van Oldenbarneveldtstraat. Midden in het blok is in de eerste bouwlaag een poort uitgespaard die toegang verschafte tot het achterliggende terrein met de bebouwing van het onderstation.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Vier FABRIEKSWONINGEN van twee bouwlagen op rechthoekig grondplan. De woningen zijn geheel onderkelderd (vier compartimenten). Het blokje is spiegelsymmetrisch opgezet en heeft in het midden van de eerste bouwlaag een toegangspoort. In de ommuurde achtertuinen bevinden zich vier kleine schuurtjes die per twee zijn gekoppeld. Zowel het woonblok als de schuurtjes hebben een plat dak. De gevels zijn opgetrokken in gele en rode baksteen en gemetseld in Noors verband met verdiepte voegen. De lekdorpels, de cordonlijst en de daklijsten zijn van basaltlava. De VOORGEVEL is negen traveeën breed. De linker, de rechter en de middelste drie traveeën risaleren licht. De risalieten hebben in de eerste bouwlaag elk een plat gedekte, driezijdige erker met een groot enkelruits raam aan de voorzijde (de oorspronkelijke stalen roedenverdeling is verwijderd). De bakstenen bloembakken voor de erkers worden afgesloten door een steense rollaag waarin uitgemetselde koppen. Tussen de middenrisaliet en de zijrisalieten bevinden zich in de eerste bouwlaag twee betonnen luifels die beide ondersteund worden door een uitgemetselde muurdam met aan weerszijden daarvan een koekoek, een laag rechthoekig enkelruits raam en een paneel deur met asymmetrisch geplaatste verticale vensterstrook. De brievenbussen naast de voordeur zijn van basaltlava. Voor deze gekoppelde ingangen zijn bakstenen stoepen aangebracht. De tweede bouwlaag heeft in de risalieten twaalfruits stalen venster (stolpraam in het midden, klapperven in de bovenhoeken) en in de tussenliggende traveeën negenruits stalen vensters. De middelste travee heeft in de eerste bouwlaag een recht gesloten doorgang met een smeedijzeren dubbel draaihek, geflankeerd door uitgemetselde muurdammen. Boven de poort is een veld van basaltlava aangebracht. De RECHTER- en LINKER ZIJGEVEL hebben in het midden een plat gedekte uitbouw over beide bouwlagen die reikt tot aan de daklijst van de hoofdbouw. De hoeken zijn in de eerste bouwlaag afgeschuind en in de tweede bouwlaag springen de hoeken drie maal in. Beide bouwlagen bezitten een rechthoekig venster met een indeling die correspondeert met de vensterindeling in de voorgevel. Aan weerszijden van de uitbouw bevinden zich twee hemelwaterafvoeren met vergaarbakken. De spiegelsymmetrisch ingedeelde ACHTERGEVEL heeft per woning een risaliet waarin in de eerste bouwlaag een inham met brede rechthoekige muuropening met een deur en samengesteld raam, en in de tweede bouwlaag een balkonloggia met gesloten balustrade en dubbele balkondeur tussen zijlichten. De risalieten worden geflankeerd door uitgemetselde schoorstenen die boven de daklijst uitsteken. In de travee naast de risaliet bevindt zich in de eerste bouwlaag een ingang en een samengesteld raam, en in de tweede bouwlaag een negenruits stalen venster als in de voorgevel. Alle houten deuren en ramen zijn aangebracht ter vervanging van de oorspronkelijke stalen exemplaren.

Waardering

Rijtje van vier FABRIEKSWONINGEN met TOEGANGSPOORT uit 1927-1929 van het voormalige P.G.E.M. onderstation te Arnhem.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld in exterieur van een blokje woonhuizen in Nieuwe Haagse School-stijl van ingenieur H. FELS. Kenmerkend zijn de in- en uitspringende blokvormige bouwmassa's, de horizontale banden, het kettingverband, de verdiepte voegen en de stalen vensters. Het object valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten, zoals gave verhoudingen en bijzonder materiaalgebruik (lijsten en lekdorpels van basaltlava, stalen ramen). Als zodanig is het object een goed voorbeeld van het werk van ir H. Fels.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het grotendeels behouden onderstation in Arnhem, dat van belang is wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing. Als zodanig heeft het object ensemblewaarde met de overige bedrijfspanden van dit voormalige industriële complex. Het rijtje dienstwoningen met de geïntegreerde toegangspoort vormt als voormalige hoofdentree tot het onderstation een beeldbepalend element in de Broekstraat.

- Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming als dienstwoningen annex toegangspoort, welke verbonden is met de elektriciteitsvoorziening in de aangrenzende bedrijfsgebouwen van het P.G.E.M.-onderstation.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Fabriekswoning